

ambt herstelde commissaris van de koningin, mr. dr. R. H. de Vos van Steenwijk, zich van het Militair Gezag weinig aan – in een brief aan het hoofd van Sectie I in Den Haag beklaagde de Militaire Commissaris in die provincie, luitenant-kolonel A. H. Stok, zich eind juni, d.w.z. meer dan twee maanden na de bevrijding van Drente, over het feit dat de Vos van Steenwijk hem nimmer voor een bespreking had uitgenodigd en bij hem nog geen enkele voordracht voor de benoeming van leden van Tribunalen had ingediend. Men mag, menen wij, hieraan de conclusie verbinden dat de Vos van Steenwijk geen enkele behoefte had aan samenwerking met het Militair Gezag – daarin voelde hij zich gesteund door de commandant van de OD in het OD-gewest Drente die al vóór de bevrijding met hem geregeld had, welke burgemeesters zouden worden vervangen.

Friesland was een van de provincies waar dergelijke moeilijkheden ontbraken – hier had op voorstel van het College van Vertrouwensmannen de tot het einde der bezetting toe gehandhaafde commissaris van de koningin, mr. P. A. V. baron van Harinxma thoe Slooten, plaats moeten maken voor een der door de bezetter ontslagen gedeputeerden, mr. A. W. Haan, en met deze kon de Militaire Commissaris voor Friesland, luitenant-kolonel S. Aninga, het uitstekend vinden; Aninga had op advies van P. Wybenga (de KP-leider die uit het Zuiden met hem was meegekomen) zijn staf onmiddellijk met vooraanstaande illegale werkers uitgebreid en ook louter illegale werkers tot Districts-Commissaris benoemd. Toen zijn Militair Commissariaat werd opgeheven, waren er op de afscheidsreceptie, aldus later Wybenga, 'niets dan lovende woorden voor het MG en zijn werkzaamheden' – de waarnemend burgemeester van Leeuwarden, mr. J. Algera, sprak zelfs van 'een gevoel van weemoed' dat 'allen' bezielde, nu het Militair Gezag verdween.¹ Goed waren ook de verhoudingen in Groningen – het provinciaal bestuur uitte in zijn eerste verslag aan de Provinciale Staten zijn 'grote waardering voor het rustige en krachtige beleid van de Provinciale Militaire Commissaris, luitenant-kolonel H. Holtkamp, die er veel toe heeft bijgedragen dat de normale bestuursorganen zo spoedig mogelijk weer konden worden ingeschakeld.'²

Stel daartegenover Amsterdam. Hier arriveerde als Districts-Commissaris luitenant-kolonel J. Th. van Lohuizen, een vertegenwoordiger van

¹ P. Wybenga: 'Wat over mijn werk niet in mijn boeken staat' (1981), p. 14 (RvO). ² Prov. Groningen, Staten: Notulen, 1946, Bijlage I: 'Mededeling van Gedeputeerde Staten omtrent het gevoerde beleid', p. 9.